

DE BRON

IN EEN LAND, DOR EN MAT,
zonder water.....

Dan kan het zóó ver komen, dat een blikje met water goud waard is. Gelijk bijvoorbeeld in den zomer van 1923 in Palestina, toen een dienstmeisje te Jeruzalem vroeg, de steenen vloeren te mogen dweilen met het vuile waschwater, omdat een petroleumblik vol water geweigerd was door een der gelukkigen, die nog water in hun cisternen hadden. Gelijk in Griekenland, waar een familie tot wanhoop gedreven was, omdat poes de waterkan had omvergelopen. Gelijk onlangs nog in Transvaal, waar grof geld werd geboden voor een emmertje water, om het diamantgruis te kunnen wasschen.

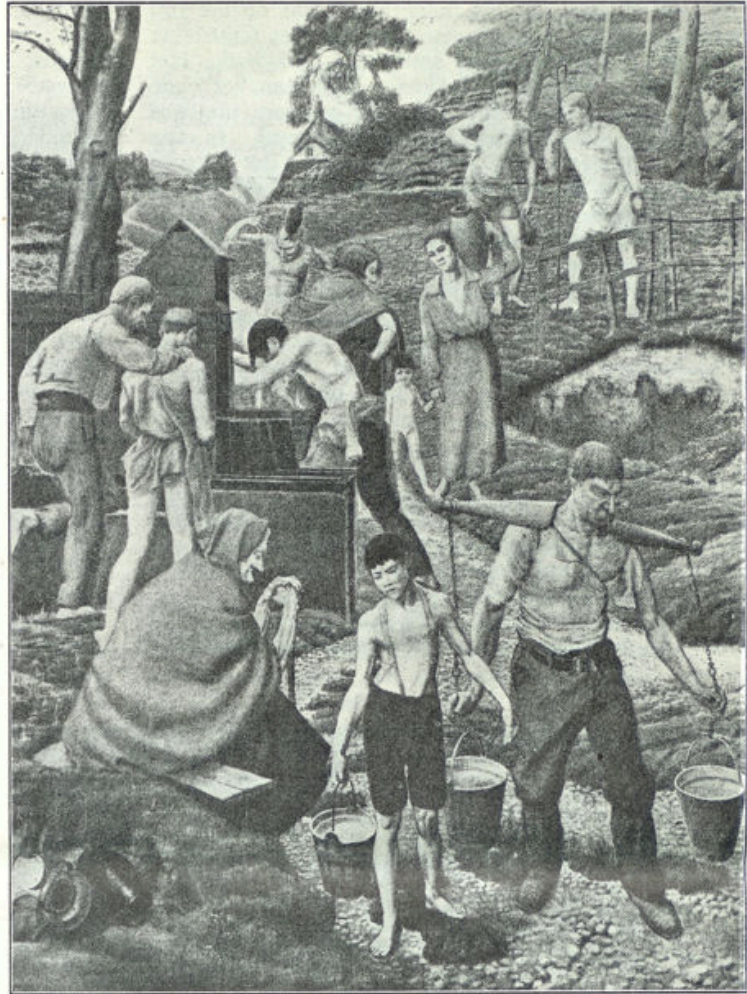
Wij hier in waterland kennen nauwelijks het nijpend watergebrek, dat mensch en dier en gewas ten doode toe kan martelen. Wij kennen hoogstens, zooals te Amsterdam in droge zomers wel voorkomt, een aanschrijving van den burgemeester, om zuinig te zijn met de waterleiding. Of, zooals op de Veluwe, dat de waterwagen gemobiliseerd moet worden, om den dorpelingen een op verren afstand gehaalde lafenis te brengen. Maar droogte in den vorm van een weken-, ja maandenlang aanhoudende verdorring van het natuurleven, waarin ten hemel geheven handen om uitkomst smeeken, kennen wij alleen uit de verte. Laat ons Hem er voor danken, die regen en droogte „niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons doet toekomen.”

Op tweeërlei wijze heeft de Schepper den mensch een schild tegen de droogte gegeven: in den regen en in de bron. Op den eerste heeft de mensch — gelukkig maar! — geenerlei invloed; de regenmaker in Amerika is een curiosum gebleven. Maar des te meer aandacht heeft in Oostersche landen de waterbron, zoowel in verleden als heden. Waren het in oude tijden de watergeesten, welke men op dit gebied macht ten goede of ten kwade toeschreef, thans heeft de wetenschap, meer bijzonder de geologie in bond met de hydrologie, ten zeerste het vinden en openen van bronnen bevorderd. (De wichelroede acht ik in dit verband meer spel dan ernst, al zijn *soms* resultaten te boeken.)

De Engelsche schilder Ralph Chubb, die doelbewust in zijn schilderstukken een imaginaire (verbeeldings-) kracht legde, heeft getracht, op onze plaat den veelzijdigen zegen van een pas aangeboorde bron aan te wijzen. Dat hij daarin niet zóó geslaagd is, als hedendaagsche schilders het zouden kunnen, is alleen toe te schrijven aan de neiging van zijn tijd, om meer door vele figuren dan door de psyche van één figuur gemoedsgesteldheden af te beelden. Niettemin treedt ons ook uit dit tafereel de verademing tegemoet, welke oud en jong heeft genoten, nu eindelijk water is gevonden.

Eindelijk water!

Wie telt de kreten, in den loop der eeuwen van zóóveel gefolterde tongen gehoord over het versmachtend lichaam? Het hert schreeuwt naar de waterströomen — een beeld, dat de dichter noodig heeft, om het verlangen der ziel naar God te peilen. Hagar in de woestijn, moet

Naar een schilderij van Ralph Chubb

zij haar Ismaël van dorst zien sterven? Mozes, de rotsen slaande, om het dorstige volk te kunnen lesschen; Elia, regen afsmeekende over het volk, dat door de Baäls-priesters niet geholpen kon worden, — het zijn maar enkele uit de vele voorbeelden, om aan te toonen, hoe inzonderheid het verre Oosten den schrik der aanhoudende droogte heeft gekend. Is het wonder, dat de volksziel in Semietische landen, die bijna altijd haar verlangens samentrekt in het gaan tot goden of geesten, in vroeger eeuwen en ook nu nog, bronnen en cisternen bewoond waant met z.g. watergeesten? Zoodat het er op aan kwam, die geesten te verbidden?

Er is een beek in Palestina, die soms water heeft, soms niet. Het volk weet er de oorzaak wel van: zij wordt bewoond door twee geesten, van wie de een de meester, de ander de knecht is; de eerste is een blanke, de tweede een neger. Die twee liggen steeds met elkaar overhoop. Wint de meester het, dan heeft de beek water; zoo de knecht, dan wreekt hij zich op de menscheit door het water af te sluiten. Stellig is hier een flauwe weerspiegeling van het geloof in den goeden en den kwaden geest, in God en Duivel. Zoo ook zijn er — in den volkswaan — bronnen bewoond door een wit en een zwart schaap, en zoo voort. Dan was er de sage over de bewoning van bronnen door schoone vrouwen, die den voorbijganger lokken en hem, jaren

soms, gevangen houden. En dan: den naam der geesten of goden aanroepen, eer men water putte; en in geval een droogte-plaag mensch en dier teisterde, offeren aan die brongeesten, bloemen of kaarsen, of ook wierook ontsteken. Terloops wil ik hier nog even vermelden de regenboog-slang in Australië, die, of den regen kan ophouden en deswege gevreesd werd, of een diep bassin bewoonde, dat zelfs in den drogen tijd water gaf. Merkwaardig restant van, en in de mythen totaal vervaagde herinnering aan den zondvloed — de vloed, die om der zonde wil, dus door de slang over de menschheid gekomen is.

Deze weinige uit vele gevallen, waarin de bron bewoond wordt geacht en het water wordt verwacht van die brongeesten, heb ik genoemd, om te doen zien, hoe ook in het natuurlijke leven het zoeken op verkeerde wegen den mensch eigen is. Is het niet een maar al te getrouwe afspiegeling van het labyrinth der doolwegen, in alle eeuwen bewandeld, om de Bron van het water des Levens te vinden? En als men het gevonden had, hoe vaak werd het dan opgevangen in gebroken bakken, die geen water houden! En zoo gaat het nóg, en in het Oosten én in het Westen. Der geestelijke stroomingen is geen einde, maar loop ze eens langs, tot ge de bron bereikt hebt!

Inzonderheid treft ons het beeld van de bron, in verband met de klacht over geestelijke dorheid in onze dagen; uit alle kerken schier rijst die klacht. O ja, natuurlijk weten we de oorzaak wel: het is, omdat men

Hem, de bronader des levenden waters, verlaten heeft. Maar nu dat zoeken en tasten om den weg naar die Bron terug te vinden! Dat werken met den wankelen rietstaf van de wichelroede! Dat aanroepen van geesten en afgoden! Dat bouwen op fundaties van eigen vinding! Dat rennen naar de oase — en het is een fata morgana!

En toch: Jezus' noodiging is nog precies dezelfde en nog tot allen: „O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren en neemt het water des levens om niet.” *Om niet.* Ja — en dáár schuilt nu bijna altoos de oorzaak der versmaching. Datgene, wat de Schepper in de natuur als een levensverkwikking, soms als een levensredding heeft gegeven: de bron, die het water *om niet* doet scheppen, dat is in het rijk des geestes door Hem desgelijks bereid. Maar dáár brengt de dorstende ziel haar *ik* mee als betaalmiddel: kracht of deugd of vroomheid of tranen of gebeden zelfs! Maar Gods Woord, dat de Bron bewaakt en opent, zegt: *zonder geld!*

In een land, dor en mat, zonder water . . .

Het ongelooft vraagt aan den Heiland, die bij de fontein Jakobs neerzit: „Zijt gij meerder dan onze vader Jakob, die ons den put gegeven heeft? Vanwaar hebt gij dat levend water?”

En het ontvangt dit antwoord: „Zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten.”

Waarom wegen we dan nog telkens geld uit voor hetgeen, dat geen brood is?

V. D. M.

